

Dåliga betyger dålig livslust

Ökad risk för självmord bland elever med låga eller inga betyg i årskurs nio.

Text: Karolinska Institutet | Bild: Bibbie Friman | [Prenumerera](#) | Artikel i [SocialPolitik nr 4 2010](#)

[singlepic id=438 w=367 h=437 float=left]De som gått ut nian med lägst medelbetyg har ungefär tre gånger så hög risk att ta livet av sig jämfört med de som lämnar grundskolan med toppbetyg eller strax under.

En ny studie från Karolinska Institutet och Socialstyrelsen visar att avgångsbetyget i nian kan vara en indikator på ökad risk att begå självmord i ung ålder.

– Sambandet är tydligt, trots att vi har uteslutit ungdomar som tidigare vårdats på sjukhus för psykiska problem och med missbruksrelaterade diagnoser, säger Charlotte Björkenstam, doktorand vid Karolinska Institutet och ansvarig för dödsorsaksregistret vid Socialstyrelsen.

Forskarna har tittat på skolbetyg hos nästan 900 000 ungdomar födda 1972–1981, då svenska skolor använde ett betygssystem med femgradig sifferskala. En uppföljning gjordes sedan med avseende på självmord fram till ungdomarna var 25–34 år.

Resultatet visar att de med allra högst betyg hade lägst risk att begå självmord. Personer vars avgångsbetyg låg över medel men under den absoluta toppen, uppvisade en högre risk för självmord än de med högst betyg. De som hade gått ut nian med medelbetyg hade ytterligare en något förhöjd risk.

Absolut högst var självmordsrisken för ungdomar med ofullständiga betyg. De som gått ut nian med medelbetyg lägre än 2,25 hade omkring tre gånger så hög risk att ta livet av

sig än de med avgångsbetyg över 4,25 i snitt. Samma mönster sågs bland pojkar och flickor, även om riskerna genomgående var högre för pojkarna.

Studien tog hänsyn till en rad andra variabler; såsom föräldrars utbildning, om föräldrarna fått ekonomiskt bistånd eller varit förtidspensionerade, ensamstående föräldrar, mammans ålder, föräldrars psykiska sjukdom och eventuella missbruk samt adoption.

Det visade sig bland annat att föräldrars utbildningsnivå i sig inte tycks påverka inte risken för självmord. Däremot var det vanligare med lägre betyg bland barn till lågutbildade föräldrar.

– Det vår studie framförallt visar är hur viktigt det är att i tid fånga upp elever som inte klarar de uppsatta prestationskraven, säger Charlotte Björkenstam.

Charlotte.bjorkenstam@ki.se

School grades, parental education and suicide – a national register-based cohort study, Björkenstam C, Ringbäck Weitoft G, Hjern A, Nordström P, Hallqvist J, Ljung R, Journal of Epidemiology and Community Health, Epub ahead of print 19 Oct 2010.